

Veldonderzoek vleermuizen en vogels

Engweg 8 - 14 te Driebergen

In opdracht van: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

23 oktober 2015

Colofon

© 2015 Laneco / Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: Ir. D. van Pijkeren & H. van der Burgt

Projectnummer: 36.13.03

In opdracht van: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Wijze van citeren: Brouwer, T., 2015. Veldonderzoek vleermuizen en vogels Engweg 8 - 14 te Driebergen. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

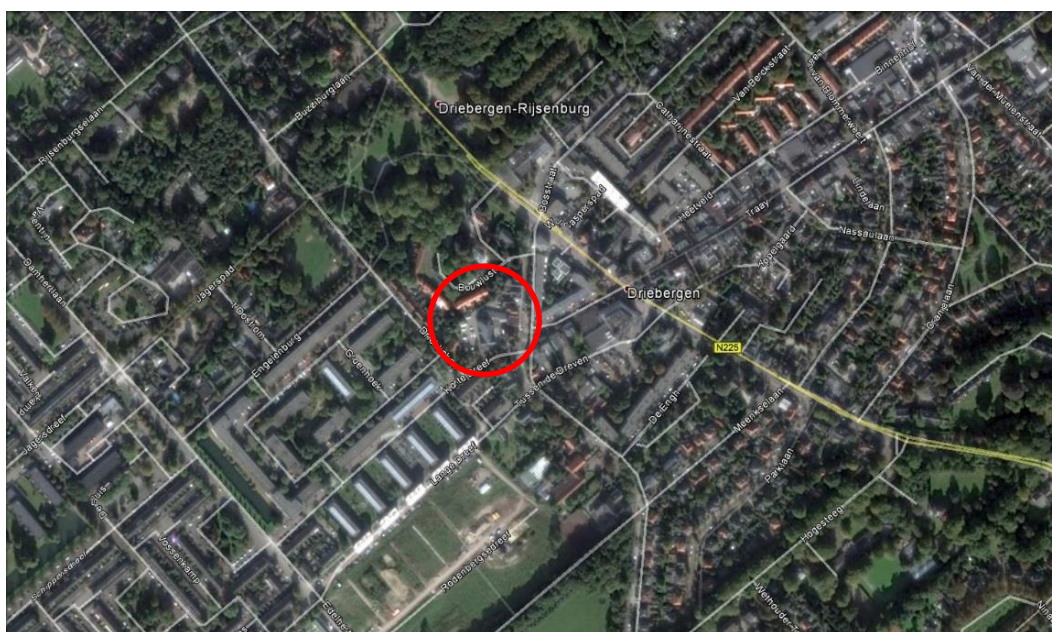
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	FLORA- EN FAUNAWET.....	7
2.1	WETTELIJK KADER	7
3	SOORTBESCHRIJVING	10
3.1	VLEERMUIZEN.....	10
3.2	JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN	10
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	12
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	12
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
4.3	ONDERZOEKSRONDES.....	14
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	15
5.1	VLEERMUIZEN.....	15
5.2	GIERZWALUW	17
5.3	HUISMUS.....	17
5.4	OVERIGE.....	17
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES.....	19
6.1	CONCLUSIE.....	19
6.2	CONSEQUENTIES	19
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	21
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART.....	22

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Op een perceel aan de Engweg 8 – 14 te Driebergen is een bestemmingsplanwijziging beoogd. Binnen het plangebied waren in het verleden een taxi- en personenvervoersbedrijf en een tankstation gevestigd. Vanwege de risico's van de opslag en verkoop van LPG op een dergelijke plek is besloten om het bedrijf te beëindigen. Vooralsnog ligt er een bedrijfsbestemming inclusief de mogelijkheid om hier een vervoersbedrijf en een LPG-tankstation te vestigen. De gemeente Utrechtse Heuvelrug is voornemens om de bestemming te wijzigen naar wonen.

Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth)

Tijdens een in augustus/september 2013 uitgevoerde quick scan (Laneco, 2013) is geconstateerd dat de bebouwing binnen het plangebied geschikt is als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied door de soorten.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN

Het plangebied ligt midden in de bebouwde kom van Driebergen – Rijsenburg (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht) ten zuiden van de rijksweg A12. Het plangebied wordt grofweg begrensd door woningen aan de Bouwlust aan de noordkant, de Engweg aan de oostkant, de Korte Dreef aan de zuidkant en Drieklinken aan de westkant. Ten noorden van het plangebied ligt park De Wildbaan, een landschappelijk aangelegd park met een slingervijver, glooiende heuveltjes en boomgroepen.

Aan de oost-, zuid- en westkant van het plangebied ligt bebouwing in de vorm van appartementencomplexen, rijtjeshuizen en vrijstaande villa's.

In het plangebied staan verschillende gebouwen; een voormalige drukkerij (Engweg 8; gemeentelijk monument), een woonhuis (Engweg 8a), een villa (hoek Engweg - Korte Dreef; gemeentelijk monument), een voormalige rijtuigengerig (gemeentelijk monument) en een voormalig tankstation met wasstraat. Rondom deze gebouwen ligt voornamelijk verharding. Groene elementen zijn aanwezig in de vorm van enkele (voor)tuinen en heesterborders.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug is voornemens om binnen het plangebied een bestemmingsplanwijziging door te voeren.

Indrukken van de onderzochte gebouwen binnen het plangebied aan de Engweg 8 – 14 te Driebergen (foto's Laneco)

2 FLORA- EN FAUNAWET

2.1 WETTELIJK KADER

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;
- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.1.1 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.

-
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
 - beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden

voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VLEERMUIZEN

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet, volgens tabel 3 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken, zoals ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders.

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet (Tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn).

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

3.2 JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN

Van een aantal vogelsoorten, waaronder gierzwaluw en de huismus, zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstoring van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet (Bijlage 3 Flora- en faunawet en Vogelrichtlijn).

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is echter erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt de vogel, en rust op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies.

Huisemus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in (onder pannendaken en in andere holtes) of tegen bebouwing (in een dichte klimop bijvoorbeeld). Er moet altijd voldoende voedsel (bermen en grasvelden) en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor beschermde soorten vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Als effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet voor het uitvoeren van de ingreep over het algemeen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Kraamseizoen

Er zijn vanwege de grootte van het plangebied twee volledige onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2015 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijven en kraamkolonies te onderzoeken. Verder is er nog een derde ronde uitgevoerd waarbij uitsluitend onderzoek is gedaan op de zolder van de voormalige rijtuigenbering:

- De eerste twee onderzoeksrondes betroffen een avondonderzoek en een ochtendonderzoek. Het avondonderzoek is door drie personen uitgevoerd. Omdat vleermuizen 's ochtends enige tijd zwermen is het ochtendonderzoek uitgevoerd door één persoon. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers.
- De derde onderzoeksronde betrof een avondonderzoek op de zolder van de voormalige rijtuigenberging.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2015 onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en paarplaatsen te onderzoeken:

- Er zijn twee avondrondes uitgevoerd, waarvan één door 2 personen.

Er is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2013). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

4.2.2 Gierzwaluw

De aanwezigheid van de gierzwaluw is onderzocht door in de avonden de panden te observeren op overvliegende en invliegende gierzwaluwen. Vooral direct voorafgaand aan zonsondergang is er over het algemeen een grote activiteit bij de nestplaatsen, waarbij groepen gierzwaluwen langs de nestplaatsen scheren en het vrouwtje naar binnen vliegt. Onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Gierzwaluw, (ministerie van EZ, 2014). Er is tijdens drie rondes in de periode 1 juni tot en met 15 juli gekeken naar het voorkomen van de gierzwaluw.

4.2.3 Huismus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van huismus is tijdens het broedseizoen uitgevoerd. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende mannetjes)
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard voor huismus (ministerie van EZ, 2014) door in de periode 1 april tot en met 15 mei twee rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Soort/periode	Zon op/onder	Windkracht	Temperatuur	Bijzonderheden
30 april 2015	Huismus	nvt	3 Bft.	12 °C	Half bewolkt
13 mei 2015	Huismus	nvt	2 Bft.	14 °C	Half bewolkt
9 juni 2015	Gierzwaluw, vleermuizen/ avond	21.57 uur	0-1 Bft.	11 - 14 °C	Helder
10 juli 2015	Gierzwaluw, vleermuizen/ ochtend	05.32 uur	windstil	10 °C	Onbewolkt – half bewolkt
13 juli 2015	Gierzwaluw, vleermuizen/ avond	21.55 uur	1-2 Bft.	17 °C	Bewolkt, later miezer
19 augustus 2015	Vleermuizen/ avond	20.56 uur	0-1 Bft.	15 °C	Half bewolkt
21 september 2015	Vleermuizen/ avond	19.41 uur	0-1 Bft.	15 °C	Zwaar bewolkt

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 VLEERMUIZEN

5.1.1 Kraamseizoen

In het kraamseizoen is de aanwezigheid van vleermuizen met jongen in de bebouwing onderzocht middels onderzoek met de batdetector. De waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 2.

1^e onderzoeksrunde

De eerste onderzoeksrunde in de zomer betrof een avondbezoek op 9 juni 2015. Tijdens deze ronde zijn alleen gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het eerste individu werd pas enige tijd na zonsondergang waargenomen binnen het plangebied. In totaal zijn er circa zes foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied. Er zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

2^e onderzoeksrunde

De tweede onderzoeksrunde in de zomer betrof een ochtendbezoek op 10 juli 2015. Ook tijdens deze ronde zijn alleen gewone dwergvleermuizen waargenomen. In de omgeving van het plangebied was erg weinig vleermuisactiviteit. Vanaf het begin van de ochtend foerageerde enkele gewone dwergvleermuizen in het plangebied, waarna de dieren het plangebied verlieten. Er zijn geen zwermende of invliegende vleermuizen waargenomen. De laatste gewone dwergvleermuis werd waargenomen om 4.58 uur, ruim een half uur voor zonsopgang.

3^e onderzoeksrunde

De derde onderzoeksrunde in de zomer betrof een avondbezoek op 13 juli 2015. Tijdens deze ronde is de aanwezigheid van gierzwaluw en vleermuizen onderzocht en is de zolder van de voormalige rijtuigenopslag geïnspecteerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens deze ronde zijn enkele gewone dwergvleermuizen en een rosse vleermuis waargenomen. Op zonsondergang werd de eerste gewone dwergvleermuis waargenomen; gezien het vroege tijdstip is het mogelijk dat het dier een zomerverblijfplaats heeft binnen het plangebied. Omdat er geen uitvliegende dieren zijn waargenomen en ook tijdens de eerste en tweede onderzoeksrunde geen zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen, kan de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats van deze soort echter niet worden vastgesteld. De rosse vleermuis is eenmalig hoog overvliegend waargenomen; het dier had geen binding met het plangebied. Op de zolder zijn geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen aanwijzingen (zoals uitwerpselen en voedselresten) dat vleermuizen gebruik maken van de zolder.

5.1.2 Paarseizoen

1^e onderzoeksrunde

De eerste najaarsronde betrof een avondbezoek op 19 augustus 2015. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen binnen het plangebied. Er was wederom weinig vleermuisactiviteit in en in de directe omgeving van het plangebied. Rondom de voormalige rijtuigenopslag foerageerden enkele gewone dwergvleermuizen en aan de zuidkant van het gebied is twee maal een laatvlieger waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen uitvliegende dieren waargenomen, wel werd er aan de noordkant van de voormalige rijtuigenopslag een baltsende en zwermende gewone dwergvleermuis waargenomen; het dier heeft hier een paarverblijfplaats. De laatvliegers zijn overvliegend en kort foeragerend waargenomen en verbleven niet voor langere tijd in het plangebied.

2e onderzoeksrunde

De tweede najaarsronde betrof een avondbezoek op 21 september 2015. Tijdens deze ronde was er weinig vleermuisactiviteit en zijn alleen twee tot drie gewone dwergvleermuizen en één laatvlieger waargenomen binnen het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen uitvliegende dieren waargenomen, wel werd, net als tijdens de eerste najaarsronde, aan de noordkant van de voormalige rijtuigenopslag een baltsende en zwermende gewone dwergvleermuis waargenomen; het dier heeft hier een paarverblijfplaats. De laatvlieger is overvliegend en kort foeragerend waargenomen en verbleef niet voor langere tijd in het plangebied.

5.1.3 Winterverblijfplaats

In het plangebied is in het najaar een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Er kan daarom niet worden uitgesloten dat deze soort ook in de winter gebruik maakt van de verblijfplaats. Dit betreft gezien de lage aantallen dieren en het feit dat het gebouw niet wordt verwarmd geen essentiële winterverblijfplaats voor de soort. Massazwermplaatsen zijn niet waargenomen.

5.1.4 Effecten

Bij werkzaamheden aan de voormalige rijtuigenopslag kan een paarverblijfplaats en een niet essentiële winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis worden aangetast. Voor aantasting van deze verblijfplaats is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Er zijn geen kraam- of zomerverblijfplaatsen, vliegroutes of belangrijke foerageerplaatsen in het plangebied aangetroffen. Ook is het aantal foeragerende vleermuizen en de soortensamenstelling beperkt. Aangezien er een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis is vastgesteld, kan niet worden uitgesloten dat deze soort ook in de winter gebruik maakt van de verblijfplaats. Dit betreft gezien de lage aantallen dieren en het feit dat het gebouw niet wordt verwarmd geen essentiële winterverblijfplaats voor de soort. Massazwermplaatsen zijn niet waargenomen.

5.2 GIERZWALUW

5.2.1 Waarnemingen

Tijdens de verschillende onderzoeksrondes zijn alleen overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet waargenomen in het plangebied. Gezien het gedrag van de dieren zijn er wel verblijfplaatsen aanwezig in de ten westen van het plangebied gelegen huizen.

5.2.2 Effecten

Omdat geen aanwijzingen zijn gevonden die duiden op de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluw binnen het plangebied, worden effecten op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van gierzwaluw uitgesloten.

5.3 HUISMUS

5.3.1 Waarnemingen

Tijdens de eerste ronde in 2015 zijn twee paartjes huismussen met territoriaal gedrag en invliegbewegingen onder de dakpannen van Engweg 8 waargenomen. Er is daarmee een nestplek aanwezig op deze locatie van twee paren huismus. Bij het tweede bezoek werd de soort echter niet meer aangetroffen onder het dak. Mogelijk waren de jongen reeds uitgevlogen. Wel werden huismussen waargenomen in de bosschages aan de noordwestkant van het plangebied. Aangezien er in de periode van 10 maart tot en met 20 juni éénmalig twee paartjes huismussen zijn waargenomen, is de aanwezigheid van twee nesten van deze soort vastgesteld.

5.3.2 Effecten

Bij werkzaamheden aan het dak van het woonhuis Engweg 8 kunnen twee nestlocaties van huismus worden aangetast. Voor aantasting van deze verblijfplaats is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

5.4 OVERIGE

Aan de achterkant van het woonhuis Engweg 8 is een exemplaar van wilde marjolein (tabel 2 Flora- en faunawet) waargenomen. Deze soort wordt veel als tuinplant gehouden en betreft waarschijnlijk een aangeplant of verwilderd exemplaren. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft.

Binnen het plangebied is een exemplaar van wilde marjolein aangetroffen. Deze soort wordt veel als tuinplant gehouden en betreft waarschijnlijk een aangeplant of verwilderd exemplaren.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

De gemeente Utrechtse Heuvelrug is voornemens om een bestemmingsplanwijziging door te voeren voor het perceel Engweg 4-8 te Driebergen. Bij een verkennend onderzoek is geconcludeerd dat het gebouw mogelijk van belang kan zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen en de soorten huismus en gierzwaluw.

6.1 CONCLUSIE

6.1.1 Vleermuizen

Bij het gerichte onderzoek naar vleermuizen, zijn in totaal twee soorten vastgesteld; gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Van laatvlieger zijn alleen enkele overvliegende en kort foeragerende individuen waargenomen; het plangebied is voor deze soort niet van grote betekenis. Ook door gewone dwergvleermuis wordt het plangebied beperkt gebruikt als foerageergebied. Wel heeft de soort een paarverblijfplaats aan de noordkant van de voormalige rijtuigenopslag. Vanwege de aanwezigheid van een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, kan niet worden uitgesloten dat deze soort ook in de winter gebruik maakt van de verblijfplaats. Dit betreft gezien de lage aantallen dieren en het feit dat het gebouw niet wordt verwarmd geen essentiële winterverblijfplaats voor de soort. Massazwermplaatsen zijn niet waargenomen.

Er zijn geen kraam- of zomerverblijfplaatsen, vliegroutes of belangrijke foerageerplaatsen in het plangebied aangetroffen.

6.1.2 Gierzwaluw

Tijdens de verschillende onderzoeksrondes zijn alleen overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Verblijfplaatsen zijn niet waargenomen in het plangebied. Gezien het gedrag van de dieren zijn er wel verblijfplaatsen aanwezig in de ten westen van het plangebied gelegen huizen.

6.1.3 Huismus

In het plangebied zijn in de woning aan de Engweg 8 twee nestlocaties van huismus vastgesteld.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 Vleermuizen

In het plangebied is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn) die zal worden aangetast bij eventuele (sloop)werkzaamheden. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de

Flora- en faunawet te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.2 Gierzwaluw

Er zijn ten aanzien van gierzwaluw geen consequenties voor de eventuele (sloop)werkzaamheden.

6.2.3 Huismus

In het plangebied zijn nestlocaties van twee paar huismussen (soort waarvan het nest jaarrond is beschermd) aanwezig in een woning aan de Engweg 8. Bij werkzaamheden aan het dak van de woning kunnen deze nestlocaties worden aangetast. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug. Voorontwerp bestemmingsplan Engweg 8 – 14, Driebergen – Rijsenburg.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Laneco, 2013. Quick scan flora en fauna Engweg 8 – 14 te Driebergen. Laneco, Ede.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

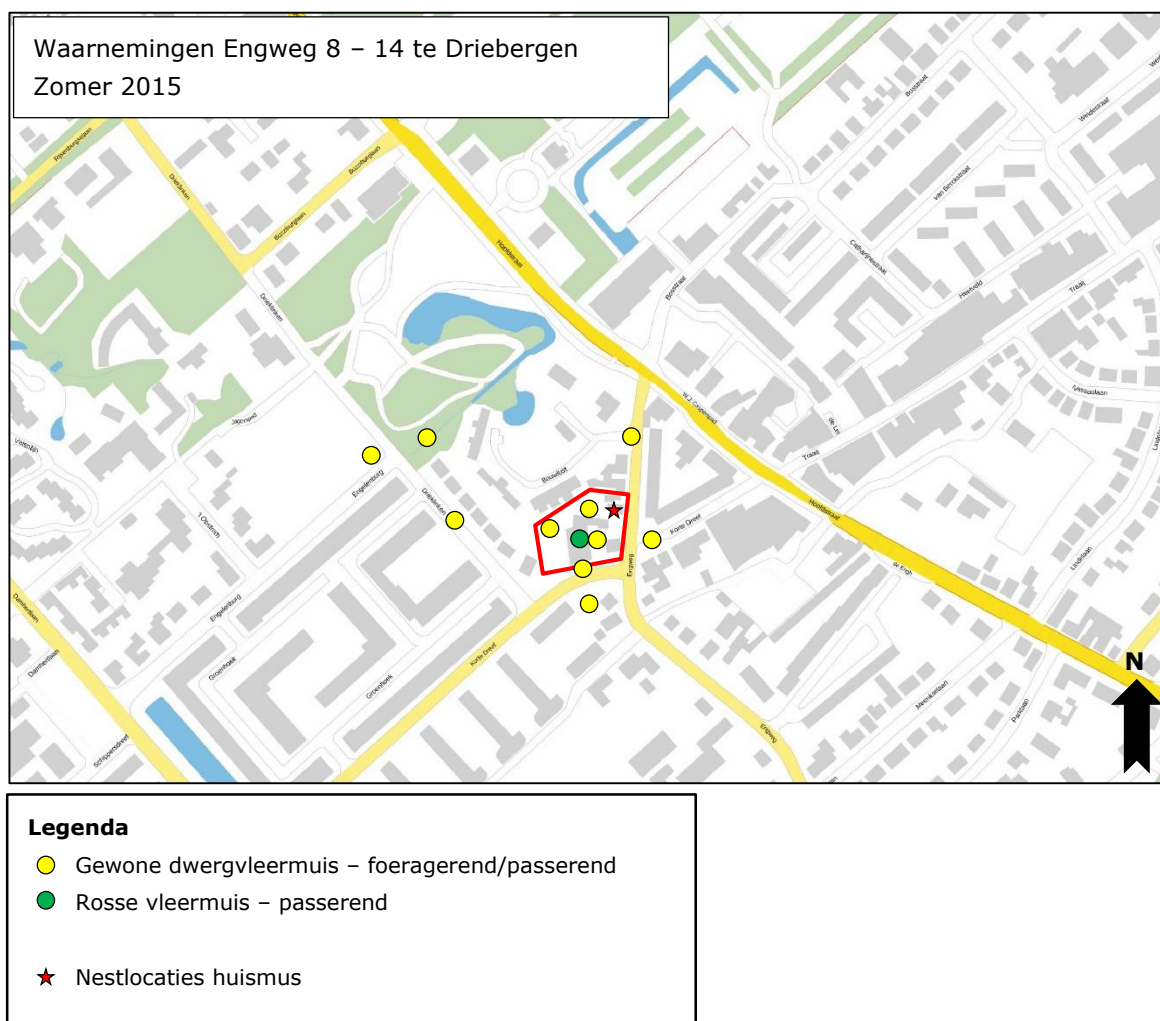
Netwerk Groene Bureaus, GAN, 2013, Vleermuisprotocol.

Websites:

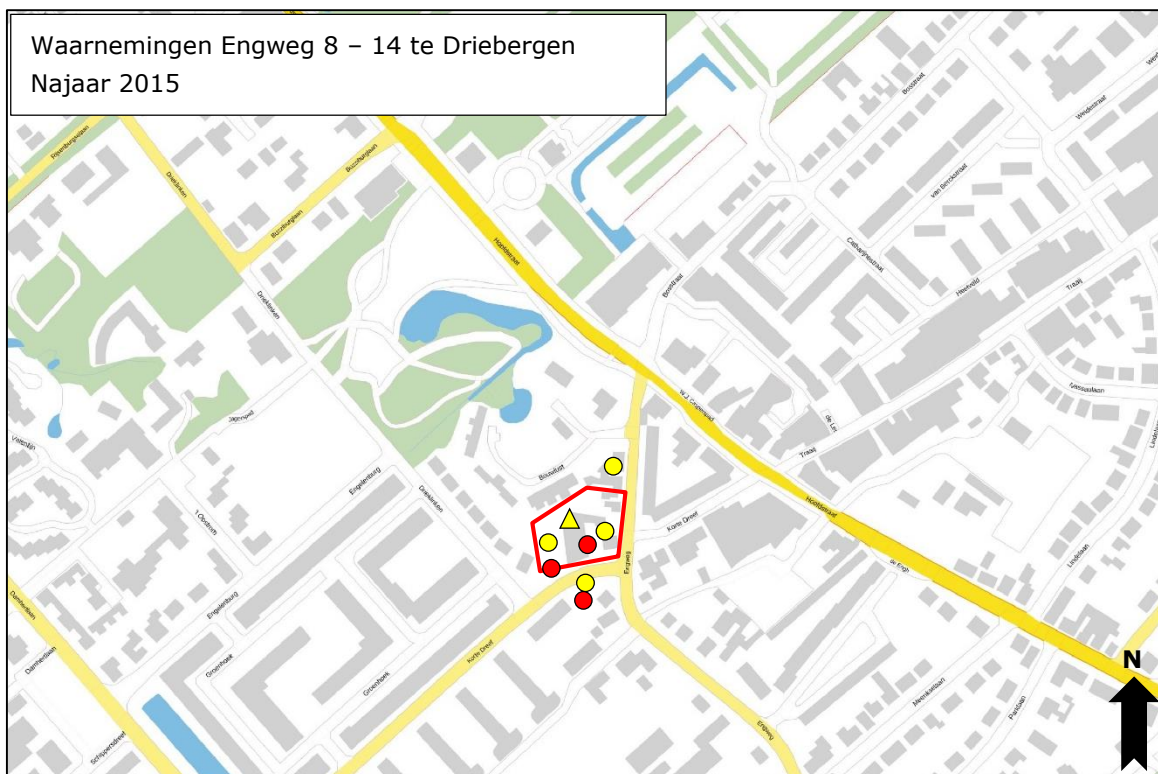
www.vleermuis.net

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART

Waarnemingen Engweg 8 – 14 te Driebergen
Najaar 2015

Legenda

- Gewone dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▲ Gewone dwergvleermuis – paarverblijfplaats
- Laatzvlieger – foeragerend/passierend